

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, csütörtök 1908. október 15.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.
Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy hóra . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

214. szám.

HIRBÉRTESEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hírdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

A szerb hadsereg.

Szerbia „háborog” és szervezkedik s mivel e szervezkedés hangja fülünket is éri, érdemes, hogy nagyhangú szomszédaink felé fordítsuk egy kissé figyelmünket és számba vegyük erejét.

Szerbiában 21-ik életévtől 45-ik életévig tartó általános hadkötelezettség áll fenn; évenként körülbelül 25,000 ifju kerül sor alá s ezek közül 18,000 üti meg a mértéket. Ennek a 18.000 katonának ismét csupán a fele szolgálja végig a törvényszabta időt, a másik fele különféle okoknál fogva, főleg nemzetgazdasági érdekekből korábban megy szabadságra. A szolgálati idő a gyalogságnál 18 hó, a lovaságnál és tüzérségnél 2 év. A szolgálatot teljesítő legénység 3 osztályba (ban-ba) sorolható és a „Times” adatait vévén alapul, a következő állományokat nyújtják:

I. osztály	21—31 éves legénység	160.000
II. „	31—27 „	80.000
III. „	37—45 „	50.000

A mozgósítható egészen vagy részben kiképzett legénység összesen 290.000 ember.

Az egyes korosztályokat illetőleg, az I. oszt. a béke idején tetteleges szolgálatban állókat és azon tartalékosokat öleli fel, kik a már fennálló keretek betöltésére hivatottak; a II. osztály az I. osztály kiegészítésére és ad hoc felállítandó keretek alkotására szolgál; a III. osztály végre csak a belföldön teljesít, főleg helyőrségi és biztonsági szolgálatot.

Ha a mozgósítás alkalmával rendszeren tapasztalt veszteségeket 10 százalékkal levonásba hozzuk, az I. és másod osztály körülbelül 220.000 embert állíthat hadba, a III. osztályból pedig 45.000 ember marad étape-szolgálatra. Bennünket csak a 220.000 ember érdekel, ez lévén egy esetleges szerb támadás hadereje. E haderő 5, már béke idején fennálló hadosztályból áll; a hadosztályok székhelyei: Nis, Valievo, Belgrád, Kragujevac és Jaicsar.

A hadosztály a legmagasabb hadi egység, a hadtesti kötelék ösmertelen. Egy-egy hadosztály négy ezredkerületre oszlik, minden ezred békében 3, a háboruban 4 zászlóaljából áll. A hadosztályparancsnok alá rendelt csapatok: egy 9 úteget tartalmazó tüzérezred (54 ágyu), háboruban négy lovasszázad, továbbá műszaki csapatok és kezelési személyzet. A fennálló kereteket vévén alapul, egy-egy hadosztály 23.000 tisztet és legényt, az öt hadosztály pedig összesen 115.000 embert állít hadba.

A hadosztályokba sorolt csapatokon kívül a stratégiai felderítésére egy 4 ezredből álló lovashadosztály szolgál melynek hadi létszáma 90 tiszt és 3200 lovas. Ha ezt a számot hozzácsapjuk fentebbi kalkulációnkba, azt állíthatjuk, hogy Szerbia 10 nap alatt 125 ezer gyalogost, 5200 lovas és 330 löveget képes mozgósítani.

A mai Szerbia szíve és sztatégiailag legfontosabb pontja Belgrád, a magyar török hadjáratok örök emlékü Nadorfehérvára. E városnak természetből fogva ott kellett épülnie, ahol ma áll, a Tiszával meggyarapodott Duna és Száva, a magyar medence és a déli Alpeselek legjelentékenyebb vízutjainak találkozásánál, ahol a moravölgyi balkán utvonala a közép Duna völgyébe lép, ahol a Balkán hegyvidéke a magyar siksággal érintkezik.

Belgrád sztatégiai fontosságát nagyban emelik a Nisnél kettéváló budapest—szolnoki és budapest—konstantinápolyi vasutak s így joggal mondhatni, hogy Belgrád birtoklása Szerbia birtoklásával egyenlő.

Belgrád az ország ütőere és ha a szerb propaganda, az okvetetlenkedés, ha a szerb készülődések komoly jellegűt találnak ölteni, Magyarország és Ausztria részéről a politikai defenziva sztatégiai offenzívát követelne s első sorban Belgrádra kellene reá tenni kezünket.

E gondolat természetesen ősrégi, a vezérkar régen megette az erre szükséges munkálatokat, a dunai flottilla legfőbb célja: a dunai átkelésnél, Belgrád ostrománál való segédkezés.

S. S.

A muzulmán szerb kiáltvány. A boszniai és hercegovinai muzulmán és szerb nemzeti organizáció végrehajtó bizottságának tagjai tegnapelőtt Budapesten összejöttek s hosszabb beható tanácskozás után abban állapodtak meg, hogy annexióval tényével szemben elfoglalt álláspontjukat harározat illetve üzenet alakjában hozzák nyilvánosságra.

E deklaráció aláírói Bosznia Hercegovina legvagyonosabb és legelőkelőbb muzulmánjai és görög keleti vallású szerbjei, akik még az annexió kihirdetése előtt összejöttek volt Brodban tanácskozásra, de miután őket ott tanácskozásukban a hatóság megzavarta s az annexió kihirdetésének híre őket éppen ott találta, nyomban elhatározták, hogy Budapestre jönnék s bevárva az események fejlődését, a delegációk összeülését, ez alkalmat fölhasználták állásfoglalásuk megismertetésére a magyar és külföldi sajtóval.

Néhány napi s aggódó megfontolással s keleti embereket jellemző, de a viszonyok által megokolt titkolózással folytatott bizalmas tanácskozásnak eredményét immár most nyilvánosságra hozzák s hozott határozatuk a következőleg hangzik:

Közös üzenet Bosznia és Hercegovina népének. Testvérek! Harminc évvel ezelőtt Magyarország-Ausztria mint a nagyhatalmak mandatáriusa megszállotta Boszniát és Hercegovinát abból a célból, hogy azokat igazgassa. Ti nagyon jól tudjátok, hogy mi ez idő alatt mit éltünk át s mennyi okunk volt panaszkodni az okkupáló hatalom ellen. Érthető tehát, hogy az okkupációval, amely a mi megkérdésünk nélkül történt, nem barátkozhattunk meg. Ez érzelmek kifejezője volt a muzulmán és szerb nemzeti organizáció megválasztott képviselőinek memorandumja, amely organizáció Bosznia és Hercegovina lakosságának négyötödét képviseli.

E memorandumot az említett organizáció képviselői a török alkotmány kihirdetése alkalmából Burián báró közös pénzügyminiszter urnak 1908. évi szeptember hónap 7-én Ilidsén nyújtottuk át s ebben alkotmányt kívántunk hazánk államjogi viszonyainak eldöntése nélkül, hogy e módon a népek az ellenőrzés és törvényhozás joga adassék meg és az összes kérdéseknek hozzájárulása nélkül való rendezése lehetetlenné téessék.

E nyilatkozatunkat ti, testvérek valamenynyien hozzájárulásokkal helyeseltétek.

Az alkotmányos mozgalom ügyében mi Budapestre indultunk. Utunkban október 7-én az annexió híre lepette meg, amely annexió megkérdésünk és akaratunk, valamint a ti akaratotok ellenére jött létre.

E hír ellenére elhatároztuk Budapestre tervezett utunkat megvalósítani, ahol most a magyar-osztrák monarchia összes irányadó tényezői erről a kérdéstről tárgyalnak, ez elhatározásunk abban leli okát, hogy közvetlen közelből figyeljük az eseményeket, hogy megismerjük a célzatokat, s hogy összeköttetésbe lépünk mindazokkal, akiknek van szívük népünkért és akik érdeklődnek hazánk sorsáért.

A legújabb események alkalmából a berlini szerződést aláírt európai nagyhatalmak most konferencia összehívásáról tanácskoznak. A nemzetnek meg kell várnia most az összes érdekelt tényezők munkájának eredményét. Ennélfogva arra kérünk titeket testvérek, hogy türelmesek és csendesek legyetek, de főleg arra, hogy ne költözködjetek ki szép és kedves hazánkából, mert az a haza jogai védelmének legveszedelmesebb eszköze volna. Nem szabad elhírtelenkedni semmit, nehogy népünk haladását veszélyeztessük, mert módot kell keresnünk arra, hogy további akciókat a megváltozott viszonyokhoz idomítsuk.

A minket minden munkánkban vezérlő eszme népünknek szabadságra való vágyának ideális törekvése, hogy saját sorsunkról mi magunk határozzunk, mert ez eszmét a nemzeti harc és a történet is szentesítette. E küzdelmünk sikerének legjobb biztosítéka a görög-keleti vallású szerbek és muzulmánok együttes munkája, amelyet semmiféle támadások meg nem törhetnek.

Most, e döntő órákban, a mult időknek összes választófalai ledőlnek. Ezért rendületlenül hiszünk az igazság győzelmében: Éljen az igazság, éljen a szabadság, éljen a nemzet.

Budapest, 1908. okt. 11-én.

A muzulmán és szerb nemzeti szervezet nevében:

Alibeg Firdus, Gligorije M. Jeevtanovics, Mahmudbeg, Fadilpasics, Kosta R. Kujundzics, Hadzi Mahmudbeg Dzinics, Vojslav Sola, Der-visbeg Miralem, Dusan Vasiljevics, Bakirbeg Tuzlics, Pero Drljacs, Becirbeg Kapetanovics, Vaso Vidovics, Rifatbeg Sulejmanpasics, Kosia Bozic, Ahmedaga Heude, Uros Krulj dr. Muhameg f. Karabeg, Vaso R. Crnogorcsevics, Huseinbeg Gerincs, Nikola Stojanovics dr., Vasifbeg Bisevics, Osmanbeg Pasics, Muharemege Pásalics, Nikola Cikota, Alibeg H. Alibegovics, Aleksandar Besarovics, Kosta S. Krstanovics, Zaimberg Filipovics, Atanasije Sola, Vasilj Grdjic, Serif Arnautovics.

Ezek nagyrésze még Budapesten tartózkodik, egy része pedig a tegnap esti vonattal haza utazott.

UJDONSÁGOK.

— **Mentsik miniszteri tanácsos ki-tüntetése.** Rómában hétfőn nyitották meg a szociális biztosítások nemzetközi kongresszusát. Cocco-Ortu miniszter tartotta a megnyitó beszédét. Beszélt még több külföldi kormány képviselője, köztük Mataja osztályfőnök (osztrák) és Mentsik dr. miniszteri tanácsos, a fiumei tengerészeti hatóság alelnöke. A kongresszus elnökévé Baernreithert (osztrák), Mentsik dr.-t, a magyar állami munkásbiztosító hivatal főnökét és Suboticsot (szerb) választották meg.

— **Az iskolaszék ülése.** Az iskolaszék tegnapi ülésében elhatározta, hogy a városi kisdudóvók megnyitásának tervét a rappresentanza elé viszi. Zanella indítványára elhatározták, hogy két, a város belsejében fekvő iskolában tanfolyamot rendeznek az analfabéták számára. Határozatot hoztak továbbá, hogy egy új nagy tornaterem építésének tervét szintén javasolni fogják a rappresentanzának. Végre megengedte az iskolaszék, hogy a „Giovine Fiume” egylet a városi leányiskola tornatermét használhassa.

— **Egy horvát pénzügyi felszámolása.** A sziszeki hitelbank 1873-ban 400,000 korona alaptőkével kezdte meg működését. Az intézet hosszú ideig elég szépen virágzott, amíg Schlessinger Károly bécs-zágrábi fahé-kereskedő céggel nem jutott üzleti összeköttetésbe. Ez az összeköttetés olyan veszteségekkel járt, hogy az intézet kénytelen volt elhatározni a felszámolást. A sziszeki hitelbank ügyeit az első horvát takarékpénztár veszi át s annak sziszeki fiókjaként működik tovább a sziszeki hitelbank.

— **Vasuti kocsik világitása.** Az utazó közönség régóta panaszkodik a vasuti kocsiknak sok helyen való gyarló világitásán. A kereskedelmi minisztérium ezt a panaszt meg akarja szüntetni azzal, hogy a vasuti kocsik világitási berendezéseit javítani akarja. Az újonnan beszállítandó négytengelyű I-II. oszt. személykocsiknál jövőben is meg akarják tartani az akkumulátoros villamos világitást, csak hogy az akkumulátorok töltése, fentartása és kezelése mostani szűk helyi viszonyok mellett a budapest-keleti és budapest-nyugati pályaudvarokon nagy nehézségekbe ütközik: aminél fogva a világitás javítása, de egyúttal takarékoság szempontjából is az akkumulátorok átlagának lényeges szaporítása nélkül oly módon akarnak intézkedni, hogy az említett kocsiknak villamos világitással való ellátása céljából a régi szállítási két tengelyű villamos világitású kocsikból az akkumulátorokat kiszedik és az előbbiekre rakják, emezeket pedig fokozatosan gázvilágitásuakká fogják átalakítani. A villammal világitott azon kocsiknál, melyek lámpái nem nem nyulnak le a kocsikba, a világitás az utasok ülőhelyein a nagy áramfogyasztás mellett sem kielégítő, a most alkalmazásban levő villamos lámpákat fokozatosan mélyre nyúló kétkarú csillárokkal fogják kicserélni. A külföldre járó személykocsik, melyek távolabbi viszonylatban közlekednek, jelenlegi akkumulátor-berendezéseikkel nem tudják a visszatérésük alkalmával szükséges világitáshoz kellő mennyiségű áramot szolgáltatni, több akkumulátor pedig szerkezeti okoknál fogva nem fér beléjük. Ezen hiány megszüntetésére ezeket a kocsikat villamfejlesztő dinamókkal fogják felszerelni.

— **Visszatartott kivándorlók.** Genuából írják nekünk: Háromszáz szárd kivándorló már behajózott a minap Genuában, amidőn megérkezett a kivándorlási bizottsághoz a kormány távirati rendelkezése, mely elindulásukat megtiltotta. A rendelkezés egyúttal utasította a hajóstársaságot, hogy a kivándorlóknak az utazási jegy árát térítse vissza. A rendelkezés ellen a társaság óvással élt s a jegyek árát kártérítési pórt indított a kincstár ellen. A panamai kivándorlás már igen sok gondot okozott a kormánynak. Kolonban ezrével vannak a szegény olaszok, akik munkát nem találva éheznek. Az olasz konzul nem tudja valamennyit segítségben részesíteni. A kormány már tavaly megújította egyik rendeletét, mely szerint Panamába csak olyan embereknek adható utlevél, akik igazolni tudják, hogy odaszerveztetett munkások. A rendelet ellenére számos hatóság

kiállított a kérvényezőknél utlevelet, akik hajójegyüket Kolonig meg is váltották. A kivándorlási bizottság most tárgyalást folytat a hajóstársasággal, hogy a kivándorlókat egy másik délamerikai kikötőbe szállítsa.

— **A kikötőből.** Október 14-én. Érkezett „Gilda” osztrák gőzös Triesztből 6800 darab deszkával és 80 tonna vegyes áruval. Indult: „Castore” osztrák gőzös Alexandriába 230 tonna cukorral és 60 tonna vegyes áruval; „Dandolo” olasz gőzös Calcuttába 3000 tonna cukorral; „Flavian” angol gőzös Liverpoolból 320 tonna lisztel, 60 tonna fával és 100 tonna cukorral.

— **Az új ágyu.** A Magyar Tudósító jelenti: A hajmáskéri tüzérségi lövészteremben most fejezik be azokat a tanfolyamokat, amelyeknek főcéljuk az volt, hogy a nyolc centiméteres, ötös modelű, teljesen harcserűen felszerelt ágyu működését bemutassák és minthogy ez év nyarán a sajtóban élénk polémia kerekedett az ágyu-kérdés körül, ezek elé a bemutatások elé nagy várakozással tekintettek. Az eredmény kielégítette a tanfolyamok összes résztvevőit: a csapatfelügyelőket, a hadtestparancsnokokat, valamennyi vezérkari főnököt és az egész tüzérséget. A kipróbált ágyu az összes technikai követelményeknek mindenben megfelelő fegyvernek bizonyult.

— **Kereskedők évkönyve.** Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés e címen tavaly megindított kiadványának karácsonykor jelenik meg 1909. évi kötete. Az egyesülés nagy gondot fordít rá, hogy az évkönyv második folyamata is részlegesen tartalmának értékességével és célszerűségével arra az elismerésre, és kedvező fogadtatásra, amelyben már az első évfolyam részesült. Elsőrangú szakferfiak írják az évkönyvet, amelynek különös jelentőséget ad, hogy az O. M. K. E. minden tagja, 12.000 magyar kereskedő, tagsági járuléka fejében kapja. Az évkönyv most megjelenő kötete következetesen arra törekszik, hogy biztos utmutatója legyen a kereskedőnek a gyakorlati életet legsűrűbben érintő jogszabályok, közigazgatási, jövedéki és egyéb közhatalmi rendelkezések tömegében. Ezek közül az újabb hatályba lépett törvényeket és rendeleteket, mint a szeszadótörvényt, a végrehajtási novellát bő magyarázattal ismerteti. Alapos tájékozást nyújt továbbá az évkönyv a kereskedelmi forgalommal kapcsolatos fontosabb intézmények szervezetéről és szabályairól, a külkereskedelmet és iparfejlesztést tárgyaló rovatában bemutatja vámpolitikai leköltöttségünk táblázatos képét, közli főbb exportterületeinknek áruforgalmi statisztikáját és a magyar áruforgalmi adatokat az iparfejlesztéssel való vonatkozásukban. Külön fejezetben behatóan foglalkozik az évkönyv kereskedelmi szakoktatásunkkal is. Az évkönyvet az egyesülés megbízásából Beck Géza, az O. M. K. E. titkára szerkeszti.

— **Liferálás — németül.** A magyar delegáció külügyi albizottsága tegnap délután ülést tartott. A külügyi expozé kellett volna tárgyalnia. De a közös külügyminiszter az expozéját elmondta az osztrákoknak. Ezen az alapon fölmentették a beszéd alól. Tárgyaltak tehát egy expozét, melyet nem hallottak. Illetve — még helyesebben — tárgyaltak egy expozét, mely egy idegen állam parlamentjének egy bizottságában hangzott el. Ezt nevezik az új rend emberei a magyar állami önállóság nagyobb kidomborításának. A külügyminiszter egyébként mégis föl szólalt. Kiegészítette az expozét. Persze németül. Tudomásul vették. Azután megindult a vita. De azzal a korlátozással, hogy Bosznia közjogi hovatartozásáról nem szabad beszélni egy szót sem. Csak pénzt szabad megszavazni Bosznia számára, — akár mennyit. Ebből helyes annyi, hogy Bosznia hovatartozásához a delegációnak semmi köze sincs. Egyik delegációnak sincs. Tehát ne beszéljen erről az osztrák se. De már az nem helyes, hogy a delegációnak azért nincs köze hozzá, mert a hovatartozás kérdését a törvényhozások fogják eldönteni. Dehogyan fogják. Illetve fogják, de nem volna szabad eldönteniük. Bosznia hovatartozását rég eldöntötte a történelmi jog, a magyar törvény, a királyi hitlevél és az ezt megerősítő koronázási eskü. Bosznia hovatartozása nem nyílt kérdés, hanem eldöntött kérdés. Bosznia Magyarországa. És úgy, amint a hovatartozásához nincs közük a delegációknak, épen úgy nincs közük a költségve-

téséhez sem. Ha a miénk, hát milyen joggal állapítja meg a mi társországunk budgetjét egy osztrák bizottság? Ha nem a miénk, mily joggal követelnek tőlünk pénzt számára? — De mindezekről egy szót sem hallottunk a magyar albizottságban. Csak a kancellár beszélt németül. Végül aztán már nem beszélt, csak bizalmasan suttogott. Hogy mit és miről, azt senki sem tudja. De a sohasem hallott német expozét ünnepélyesen és sürgősen tudomásul vették, a kancellári költségvetést pedig megszávták.

— **Wagner-szobor Velencében.** Velencében október 10-én leplezték a zene halhatatlan mesterének: Wagner Rikárdnak szobrát. Az emléket egy lelkes wagnerianus, egy sanremói német ember állította saját költségén, megjelölve azt a helyet, ahol Wagner egy rokonszenyvel tartózkodott és ahova szívvel-lélekkel, ha eltávozott, visszavágyott. A szobrot Fritz Schapers készítette. Pirámis alakú emelvényen áll a mester mellszobra. Nagy ünnepség mellett folyt le a leleplezés. Részt vett benne a hivatalos Velence, Németország és a legkülönösebb helyekről Wagnernek lelkes imádói. Petrucci professzor, Palermóból, tartott emlékbeszédet Wagnerrel.

— **Tengeralatti naszádok katasztrófája.** Newyorkból jelentik: Négy tengeralatti naszád, amely négy nappal ezelőtt indult ki a newyorki kikötőből, szerencsétlenül járt. A tengeralatti naszádok nyílt tengeren viharba kerültek s nem tudták magukat a víz alatt tartani. Négy napig hanykolódtak a tengeren s messzire elkerültek a hajóktól. A mikor végre segítség érkezett, az egyik hajó már elmerült s a másik három hajó legénységének is legnagyobb része az emberföldtől fátalalmak következtében meghalt.

— **Szerencsétlenség a „Hegedüs Sándor” gőzösön.** Nesich Kristóf, a „Hegedüs Sándor” gőzös fűtője, tegnap amint a hajó gépezete körül munkálkodott, a sötétben egy rakás égő parázsba botlott és súlyos égési sebeket szenvedett. A szegény embert a mentők viték a kórházba.

— **A Máv. kamatozása.** Az államvasutakról szóló költségvetési indokolásban olvasható, hogy az összkidadások és bevételek alapján előirányzott 82.237.000 K. tiszleti felesleg az 1908. év végével a magyar kir. államvasutak hálózatába befektetett tőkét (mely kerekén 2.122.800.000 koronával vehető számításba) 3.92 százalékkal, a névleges tőkét pedig (kerekén 2.507.000.000 K.) 3.32 százalékkal kamatoztatja.

Ez a kamatozás az 1903. évi költségvetésben a tényleges tőkének 4.78 százalékaival és a névleges tőkének 4.01 százalékaival vétezt kiállításba.

A közönséghez!

1908. október elsejével új előfizetést nyitottunk „A Tengerpart”-ra, mely Fiuménak egyetlen, független, a hatalomtól meg nem vásárolt magyar napilapja és öt év óta megalkuvás nélkül küzd itt a fiumei magyarság érdekeiért és törekvéseiért.

„A TENGERPART”

nemsokára hatodik évfolyamát kezdi meg és a legutóbbi évek zavaros sajtóviszonyai között egyetlen állandó támasza és zászlóvivője volt a fiumei magyarságnak. Igérjük, hogy e célunknak a jövőben kettőzött erővel és buzgalommal fogunk megfelelni és minden leheliünkkel szolgálni fogjuk a fiumei magyarságot, melynek szeretete és támogatása

„A TENGERPART”

egyedüli talpköve volt eddig és lesz a jövőben is.

„A Tengerpart” előfizetési ára:

Egész évre 24 korona

Fél évre 12 „

Negyedévre 6 „

Egy óra 2 „

Egyes szám ára 6 fillér.

„A TENGERPART”

szerkesztősége és kiadóhivatala.
Vicolo dell' Ospedale Wurzer-ház I. em.
Telefon 229. sz.

Távirat ◀▶ Telefon.

A nemzetközi konferencia nem fogja a befejezett tényeket tárgyalni.

LONDON, okt. 14. Izvolsky orosz külügyminiszter tegnap délután hosszasan tanácskozott Grey angol külügyi államtitkárral. Megállapodtak abban, hogy Ausztria-Magyarország, Bulgária, Görögország és Montenegró szerzett jogait *nem érintik többé*. A novibazári szandzsák kiürítését Ausztria-Magyarország részéről elegendő áldozatnak tekintik, Bulgária a nagyhatalmak támogatásával pénzbeli kárpótlást fog Törökországnak adni, Kréta ügyében Görögországgal, hogy az utóbbinak szuverenitása Krétával szemben ily módon külsőleg kifejezésre jusson és Montenegró az Adrian fog kárpótlást juttatni. Lehetséges, hogy Szerbia is fog bizonyos garanciákat kapni, azon feltétellel, hogy nyugodtan viselkedjék. Törökország kárpótlása egy a nagyhatalmak által garantált nagy kölcsönben fog állni, melylyel Törökország összes belső reformjait sikeresen keresztülviheti.

A boszniai alkotmány életbeléptetése.

SZERAJEVO, okt. 14. Bosznia-Hercegovina alkotmányát öfelsége 60 éves jubileumának napján december 2-án fogják kihirdetni. A tartománygyűlési választások után mindjárt meg is kezdte működését.

A szandzsák kiürítése.

SZERAJEVO, okt. 14. A novibazári szandzsák kiürítése gyors tempóban halad előre. A lakosság fájlalja az osztrák magyar csapatok kivonulását, különösen a virágzásnak indult Plevlje fog ezáltal tönkre menni. E város lakosságának egy 150 tagú küldöttsége Ferenc József királyhoz készül, hogy hagyja meg még egyelőre a csapatokat a szandzsákban.

Nikita fejedelem nagyzolása.

SZENTPÉTERVÁR, okt. 14. Nikita montenegrói fejedelem táviratot intézett a cárhoz azzal a kéréssel, hogy adja ki neki a Cherson nevű hadihajót, amelyet még III. Sándor cár ajándékozott Montenegrónak s ily módon Antivari Ausztria ellenében hadibogót kaphasson. A fejedelem távirátát komoly helyen rossz tréfának tartják.

Engedmény Olaszországnak.

BERLIN, okt. 14. A Tageblatt-nak jelentik Bécsből: Az engedmény, amelyet Magyarország-Ausztria Olaszországnak tett az, hogy Magyarország-Ausztria lemond arról a jogáról amelyet neki a berlini szerződés 29. szakasza biztosít. *Magyarország-Ausztria átengedi Montenegrót Olaszország hatáskörének s megengedi hogy Olaszország Antivariban flottaállomást állítson föl.* Erről abban az esetben, ha az összehívandó konferencia ebben a kérdésben nem döntene, Magyarország-Ausztria és Olaszország között külön egyezmény fog létrejönni.

A krétai kamara a függetlenségért.

KÁNEA, okt. 14. A Kanában összeült krétai kamara ma proklamálta Kréta teljes függetlenségét Törökországtól és Görögországgal való egyesülését.

Magyar kereskedők akciója.

KONSTANTINÁPOLY, okt. 14. Az itteni magyar kereskedők, többek között a legnagyobb magyar fegyverkereskedés tulajdonosa, városzerte, de az egész országban is röpiveket osztogatnak, amelyben azt hirdetik, hogy *nem szabad Magyarországot összecserélni és összekeverni Ausztriával*, mert hat évtized előtt Magyarország Törökországban keresett oltalmat.

Támadás az osztrák-magyar posta ellen.

JAFFA, okt. 14. Politikai agitátorok izgatásai folytán az ideérkezett osztrák-magyar postahajót nem engedik kikötni. A csónakosok bojkottálják az Osztrák Lloyd hajóit és nem közelednek feléjük. Egy nagy néptömeg megtámadta az osztrák-magyar postahivatalt s több postakocsit és levélsekrényt elpusztított.

A tengerészeti albizottság ülése.

BUDAPEST, okt. 14. A magyar delegáció tengerészeti albizottsága ma délelőtt ülést tartott Batthyány Lajos gróf elnöklése alatt. Majláth Géza gróf előadó részletesen ismerteti a haditengerészet 1909-iki költségvetését és bejelenti, hogy a haditengerészeti alreáliskola a magyar országos bizottság kívánsága értelmében megszűnik.

Okolicsányi László általánosságban elfogadja a haditengerészet költségvetését, de sajnálatosul konstatálja, hogy az eddigi sérelmek tekintetében semminemű javulás nem észlelhető. Eltekintve a közjogi sérelmekről ipari téren oly nagyfokú mellőzésben részesül a haditengerészetnél a magyar termelés, amelyet a hadvezetőség semmiféle indokolással nem szépihethet. Még a minket megillető kvótaszertü részesedésnek is csak a felét kapjuk. Ezek után ne várják, hogy a magyarság rokonszenve a haditengerészet iránt emelkedjék. Ama reményben, hogy a helyzet javulni fog, elfogadja a költségvetést.

Ezután Szabó István kérdést intéz a haditengerészet parancsnokához a Norddeutscher Lloyd magyarországi üzemeltetésében.

Az ülés folyik.

Százezer koronás sikkasztás.

BUDAPEST, okt. 14. A budapesti törvényszék vizsgálóbírájának intézkedése folytán ma leartóztatták Epperlein Oszkár előkelő gépészmérnököt, ki egy nagy fővárosi gépgyár üzletvezető mérnöke és e minőségben százezer koronát sikkasztott. Epperlein Oszkár a legutóbbi időben nagy lábon élt, könnyelmű életmódot folytatott s nagyban fogadott a lóversenyeken is. Legutóbb szabadságot kért s az óra titokban készült az Amerikába való szökésre. A rendőrségnek még idejekorán sikerült a sikkasztót elcsipni.

Magyar Vendéglő

FIUME, Riva Szapary

(az Ungaro-Croata irodája mellett.)

Kizárólag magyar konyha. Magyar borok. Kőbányai polgári sör.

Havi előfizetők fejeztetnek.

Vendégszobák tengeri kilátással.

Elsőrendű fehérnemű uri és női divatkülönlegességek

igen mérsékelt árak mellett kizárólag csak

VUJA M. cégnél Fiume Via Adamich.

Tessék erről, próbavásárlással meggyőződni!

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMBAN ADRIA PALOTA

betétkönyvek és folyószámlák után

4% netto kamatot

térít meg feleinek.

A járadékadót a bank önmaga viseli.

Áthelyezés miatt

teljes háromszobás lakásberendezés a lakással együtt azonnal átadó Vico del' Ospedale, Wurzer ház IV. em. 8. sz.

„DE LA VILLE“
SZÁLLODA, KÁVÉHAZ ÉS ÉTTEREM
FIUME, DEÁK-KORZÓ.

Naponta a hírneves

BARCZA JENŐ

keposvári cigányprímás zenekarának házi-érsenye.

Az átutazó és a helybeli magyarság legnagyobb és legkedveltebb találkozó helye.

TULAJDONOS:

SZENTGYÖRGYI FERENC.

A hölgyközönség figyelmébe!

Értesitem Fiume és környékének úri hölgyközönségét, hogy bécsi bevásárlásomról hazaérkeztem s a legujabb modellekkel és formákkal rendelkezem. Izléses átalakítások is olcsón teljesíttetnek.

WEISS FANNY

Női kalap divatterme
FIUME, Via Andrássy 13 II. emelet.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Estéknként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Hezdedte 9 órakor.

Globus Hirlapügynökség.
Ujság-elárúsítás rögtön a vonatok érkezése után.

Fiume, Vincenzo de Domini utca
(az Europa szálló közelében).

Kiadó lakás.

A torpedogvár fölött levő Villa Flora egész első emelete, mely áll 4 szobából, kabinetből, konyha, pince, balkon és terraszból és egy hozzávaló kis parkból november 1-ére kiadó. A háztulajdonos címe meg tudható a kiadóhivatalban.

Nemzetközi Panoráma

Fiume, Deák Corso 38.

(a Deák-szálloda mellett.)

Elsőrangú látványosság:

Eredeti színezett művészi

fényképfelvételek.

Érdekes és tanulságos. A tanulmányosság részére fontos és kellemes szórakozás.

E héten a

Magas Tátra, Dobsinainai jégbarlang.

Nyitva reggel 10-től este 10 óráig.

Végeladás.

A felszámolás alatt levő Fiumei Butorgyár Részv. Társ. (Via Macello 6) mindennemű szalon-irodai s kávéházi széket s egyéb butorberendezéseket mélyen leszállított áron ad el.

Használt és új

zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyártmányu új és használt zsákok vétele és eladása.

Rupnik Emil

Ürményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.

Telefon 226. sz.

Porto-Ré

(Kraljevica)

LIBURNIA SZÁLLÓ

tengeri fürdő remek hullámveréssel.

Gőzösön 40 percnyire Fiumétól.

Pormentes levegő. Gyönyörű fekvés.

Teljes ellátás mérsékelt áron.

KITÜNŐ KONYHA!

FÜRDŐK ÉS ORVOS A HÁZBAN!

VELENCE

Hôtel Royal Danieli.

Elsőrangú ház a Riva Schiavonin. Teljesen újjáalakítva, új fürdő- és toalett-helyiségekkel s remek csarnokkal. Vasuti jegyelárúró és podgyászszállító iroda a házban.

Grand Hôtel.

A Canal Grande legszebb részében, nagy terrasszal, 250 szobával, 30 teremmel, toalett- s fürdőhelyiségekkel. A régi veneciai paloták pazar fényével egyesíti a legmodernebb kényelmet. Kitűnő francia konyha.

Hôtel Regina (Rome et Suisse).

Gyönyörű fekvéssel, terrasszal, téli kerttel, olvasó és dohányzó termekkel, amelyek mind a Canal Grandera tekintenek. — Felhuzó. — Villanyvilágítás s gőzfűtés minden szobán. Teljesen újjáalakítva. — Mérsékelt árak. —

Viktoria szálló.

Központi fekvéssel, 2 percnyire a Szt. Márk tértől. 200 szoba. — Olvasó s dohányzó termek. — Felhuzó. — Gőzfűtés s villanyvilágítás. — Elsőrendű étterem. — Igen mérsékelt árak. — Omnibus az állomásnál.

Beaurivage szálló és penzió.

A Riva Schiavoni a Doge palota mellett. Teljesen újonnan felszerelve és hosszú tartózkodásokra minden kényelemmel ellátva. — Mérsékelt árak. —

Hirdessen „A TENGERPART” napilapban!

V. évfolyam!

„A Tengerpart” ötödik éve áll fenn és oly elterjedésnek örvend, a milyent eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

„A TENGERPART” minden hirdetése eredménynyel jár.

Kiadóhivatal: Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház.

Telefon 229. sz.

Ugyanott vétetnek fel előfizetések is bármely naptól kezdve.

Telefon 229. sz.

V. évfolyam!

„A Tengerpart” független és szókimondó irányával szerezte meg népszerűségét és olvasottságát.

Schicht szarvasszappana
a
legjobb

Fehérneműm' frigyelik,
Benne egy folt sem létezik;
S hogy oly szép fehér,
Mégmondom miér:
Szappant csakis Schichttől vegyen,
S az is szarvas jegyű legyen.

Minden jó anya
isányának a keletyén kívül még a következő igen értékes tanácsot fogja adni:
„Oly fehérneműt a közönséges, jóllehet olcsó szappanoktól. Csakis Schicht szarvasszappanával moss, akkor finom sávoslyos vásznaid, a kényes csipkék és, puha hanelek, valamint a többi fehérneműd is, legyen az fehér vagy színes, finom vagy durva, olyan marad mint az új, mert Schicht szarvasszappana kiméli és konzerválja a szövetet. Ha minden tisztítási célra kizárólag Schicht szarvasszappant fogod használni új otthonodban, sok fáradságot, munkát és pénzt fogsz magadnak megtakarítani.”

Tisztasága 30.000 koronával szavatoltatik.

SPORT VENDÉGLŐ
Fiume, via Germania 2 a Jellačić kaszárnya mellett.
Izletes magyar konyha. - Kitűnő borok.
Kőbányai Polgári Sör.
KUMIN FERENCZ vendéglős.

ROYAL SZÁLLÓ FIUME
Via Andrassy, — Telefon 121 sz.
Központi fekvésű, elsőrangú új családi szálloda a villamos vasut mentén. Villamos világítás, lifi, fürdőszobák stb. stb.
Table D' Hôte külön asztalokon.
HEIM F. 20 éven át a fiumei Deák-szálló tulajdonosa.

A BREHER ANTAL-féle egyesült sörgyárak részvénytársaságának.
(Gyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI FŐRAKTÁRA.
Iroda: Ürményi-tér 6. — Telefon szám 22.
Jégyár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ
DUPLA MALÁTA SÖR
Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör. A sör hetenként 25 majolika palackot tartalmazó eredeti ládákból érkezik frissen a gyárból. — Ezen kitűnő sörön kívül állandóan raktáron van kiviteli és márciusi sör, 1/4, 1/2 és 1 hl-es hordókban és 50 fél literes palackot tartalmazó eredeti ládákból.
Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is kapnak. — Bárhova hához is történik szállítás.
DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fűszer- és csemege-üzletben.
Mindenkor friss csapolás:
Főképviselet: Rupnik Emil, Ürményi-tér 6.

FERFI RUHÁT VESZ ES ELAD és olcsón tisztít s javít szakszerűen férfi- s női ruhát
RADAKOVICS DÁNIEL FIUME Fiumara, a susáki hid mellett.

KORONA VENDÉGLŐ
Tulajdonos: HOPP VINCE.
Az átutazó közönség különös figyelmébe! Kitűnő magyar konyha. Kőbányai világos s barna sör. Tiszta fajborok.
Mérsékelt árak.

Grande kávéház
Fiume, Piazza Andrásy (a Corso végén.)
Elsőrendű kávéház.

Europa kávéház
— Fiume, Adamich-tér és Corso sarkán —
Magyar lapok! — Modern kényelem!